

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК
УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця
ІНСТИТУТ ОЦІНКИ ВІДПОВІДНОСТІ, ГІГІЄНИ
ТА ЕКОЛОГІЇ

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ГІГІЄНІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СФЕРИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

(ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)

25 березня 2026 р

м. Київ

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця
ІНСТИТУТ ОЦІНКИ ВІДПОВІДНОСТІ, ГІГІЄНИ ТА ЕКОЛОГІЇ

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ГІГІЄНІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СФЕРИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ
(ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)

25 березня 2026 р.

за загальною редакцією
член-кор. НАМН України, професора С.Т. Омельчука

м. Київ

2026

УДК _613+574]:061.3

Головний редактор: Омельчук С.Т. член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор

Заступник головного редактора: Гринзовський А.М. д.мед.н., професор, Вавріневич О.П. д.мед.н., професорка.

Технічний редактор: доцент кафедри гігієни та екології НМУ імені О.О. Богомольця к. мед. н., доцент Кондратюк М.В.

Редакційна колегія:

БАРДОВ В.Г. – член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор;

ГАРКАВИЙ С.І. – д.мед.н., професор;

ГРУЗЄВА Т.С. – д.мед.н., професорка;

ПЕТРУСЕВИЧ Т.В. – к.мед.н., доцентка;

КОРШУН М.М. – д.мед.н., професорка;

ШИРОБОКОВ В.П. – академік НАН та НАМН України, д.мед.н., професор;

ЯВОРОВСЬКИЙ О.П. – академік НАМН України, д.мед.н., професор.

Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 25 березня 2026 р.) / за загальною редакцією член-кор. НАМН України, професора С.Т. Омельчука. – К., 2026. – 337 с.

У матеріалах науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 25 березня 2026 р.) висвітлено актуальні питання гігієни, екології та громадського здоров'я: хімічну й біологічну безпеку, якість повітря, води та харчових продуктів, вплив шуму, мікропластику, пестицидів і воєнних чинників на здоров'я населення. Основний акцент зосереджено на міждисциплінарному підході до оцінки ризиків, профілактики захворювань, розвитку кадрового потенціалу, гармонізації національних практик із європейськими стратегіями та післявоєнного відновлення України.

УДК _613+574]:061.3

Електронна версія збірника містить додаткові публікації, що з технічних причин не увійшли до друкованого примірника.

У разі повного або часткового використання матеріалів збірника посилання обов'язкове.

© НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця

- **Динаміка у соняшнику:** у кошиках соняшнику на нульову добу вміст дифеноконазолу становив $0,46 \pm 0,02$ мг/кг. На 7-му добу залишки склали $0,47 \pm 0,01$ мг/кг, що свідчить про стабільність речовини у цій матриці на початковому етапі. На 21-шу добу зафіксовано зниження до $0,023 \pm 0,003$ мг/кг. На момент збору врожаю (35-та доба) залишки в насінні та олії становили $0,010 \pm 0,001$ мг/кг або не були детектовані (нижче межі визначення), що повністю відповідає гігієнічним нормам (МДР – 0,05 мг/кг).

Швидке зниження концентрацій зумовлене хімічним розпадом та ефектом «біологічного розведення».

Висновки. Встановлені параметри ГХ-детектування забезпечують прецизійний контроль дифеноконазолу в ліпідних матрицях. Експериментально доведено, що дотримання регламентів застосування препарату гарантує вміст пестициду у врожаї на рівнях, які не перевищують МДР і є обґрунтовано безпечними для громадського здоров'я.

РОЛЬ ЛАБОРАТОРНИХ ТОКСИКОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ФОРМУВАННІ СИСТЕМИ ХІМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Ключинська¹ Т.І., Антоненко² А.М., Лісовська¹ В.С.

¹ДП «Науковий центр превентивної токсикології, харчової та хімічної безпеки
імені академіка Л. І. Медведя МОЗ України»,

²Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

Актуальність. В умовах посилення антропогенного впливу на навколишнє середовище, зростання різноманіття небезпечних хімічних агентів та підвищення ймовірності надзвичайних ситуацій роль науково обґрунтованого лабораторного моніторингу істотно зростає. Токсикологічні лабораторії виконують функції з виявлення, ідентифікації та кількісного аналізу шкідливих речовин у компонентах довкілля та біологічних матеріалах, що є ключовою передумовою для оцінювання ризиків для здоров'я населення. Дані лабораторних досліджень формують доказову основу для ухвалення

управлінських рішень, розроблення профілактичних стратегій і забезпечення ефективного реагування на хімічні інциденти.

Мета – узагальнити сучасні наукові дані щодо функцій, методологічних підходів і аналітичних можливостей токсикологічних лабораторій, а також визначити їх значення для формування ефективної системи запобігання, раннього виявлення та реагування на хімічні ризики.

Матеріали та методи. У роботі використано дані сучасних наукових джерел щодо функцій, аналітичних технологій і методологічних підходів токсикологічних лабораторій, з акцентом на інструментальні методи аналізу та концептуальні засади оцінки дії хімічних агентів

Результати та обговорення. Токсикологічні лабораторії є ключовим компонентом системи громадського здоров'я та екологічної безпеки, оскільки забезпечують науково обґрунтоване оцінювання впливу хімічних факторів на організм людини та стан навколишнього середовища. Їх діяльність ґрунтується на принципах доказовості, стандартизації аналітичних процедур, відтворюваності результатів і суворому дотриманні вимог біобезпеки та хімічної безпеки. В умовах постійного розширення спектра небезпечних речовин і можливості виникнення синергічних чи кумулятивних ефектів їх поєднання значення токсикологічних лабораторій набуває стратегічного характеру для побудови ефективної системи профілактики, раннього виявлення та реагування на хімічні загрози.

Дослідження, що проводяться в токсикологічних лабораторіях, спираються на сучасні фундаментальні уявлення про механізми дії потенційно токсичних речовин, включаючи процеси оксидативного стресу, порушення клітинної сигналізації, генотоксичні та імунотоксичні ефекти. Аналізуються закономірності взаємозв'язку між неспецифічними клінічними проявами інтоксикації та первинними патогенетичними механізмами, що відображаються у змінах біохімічних, гематологічних та імунологічних показників. Такий комплексний підхід забезпечує наукову обґрунтованість діагностичних критеріїв, сприяє формуванню ефективних профілактичних заходів і підсилює

спроможність системи громадського здоров'я своєчасно реагувати на хімічні загрози.

Висновки. Таким чином, токсикологічні лабораторії відіграють ключову роль у забезпеченні хімічної безпеки, оскільки поєднують високочутливі аналітичні методи з доказовими підходами до оцінки впливу токсичних агентів на здоров'я людини та довкілля. Їх комплексні дослідження формують наукову основу для своєчасного виявлення хімічних ризиків, удосконалення профілактичних стратегій і підвищення готовності системи громадського здоров'я до реагування на хімічні загрози.

ОБГРУНТУВАННЯ МЕТОДИКИ КОМПЛЕКСНОЇ БАЛЬНОЇ ОЦІНКИ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПЕРЕБІГУ ПРОФЕСІЙНОЇ АДАПТАЦІЇ ОПЕРАТОРІВ БЕЗПЛОТНИХ АВІАЦІЙНИХ СИСТЕМ

Коваль Н.В.

*Військово-медичний клінічний центр Центрального регіону, Вінницький
національний медичний університет ім. М.І. Пирогова*

Актуальність. В умовах сучасної високотехнологічної війни масштаби застосування безпілотних авіаційних систем (БАС) набули безпрецедентного значення, що висуває вийняткові вимоги до людського фактора в системі «людина – техніка». Специфіка бойового застосування БАС потребує від операторів граничної мобілізації психофізіологічних ресурсів та здатності зберігати високу працездатність внаслідок впливу тривалого стресового навантаження. Проте недосконалість методик інтегральної оцінки адаптаційних ресурсів операторів БАС з урахуванням їх віку, створює ризики зниження професійної надійності при виконанні бойових завдань.

Мета. Науково обґрунтувати методику комплексної бальної оцінки професійної адаптації операторів БАС шляхом виділення маркерних психофізіологічних профілів з урахуванням їх вікових особливостей.